

УДК 378:37.011.3-051 (592.3)
DOI: 10.33989/2226-4051.2019.20.171628

Марія Сотська, м. Київ
ORCID: 0000-0003-1230-168X

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ: ДОСВІД СІНГАПУРУ

У статті висвітлено один із головних напрямів внутрішньої політики Сінгапуру – розвиток педагогічної освіти. Представлено досвід професійної підготовки вчителів у країні. Акцентовується увага на усвідомленні ролі вчителя у навчанні й вихованні нового покоління конкурентоспроможного на світовому ринку праці. Висвітлено історичний аспект створення Національного інституту освіти Сінгапуру як єдиного в державі спеціалізованого закладу освіти з підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів. Розкрито особливості професійної підготовки вчителів: комплексна система відбору; різні початкові педагогічні програми; організація та функціонування педагогічної практики.

Ключові слова: Сінгапур; педагогічна освіта; професійна підготовка вчителів; Національний інститут освіти; початкові педагогічні програми; педагогічна практика.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому суспільстві зростають вимоги до якості педагогічної освіти, що є пріоритетним напрямом реформування системи освіти в Україні. Вчителі ХХІ століття є носіями суспільних змін, що підтверджується нормативними документами міжнародних організацій, зокрема ЮНЕСКО, Ради Європи, Організації міжнародного співробітництва і розвитку тощо. Сьогодні висувуються нові вимоги до вчителя, його педагогічної кваліфікації, загальної культури, ціннісних орієнтацій, оскільки саме він відіграє ключову роль у формуванні людського капіталу держави. З огляду на це важливим чинником є вивчення теорії і практики підготовки майбутніх учителів у провідних країнах світу, зокрема Сінгапурі, який має вагомий позитивний досвід формування педагогічної еліти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню досвіду Республіки Сінгапур, зокрема питанням міжконфесійних взаємовідносин етнічних груп, присвячена праця Є. Астаф'єва; політичний аспект становлення Сінгапурської держави розкрив Г. Єфімов; проблематику створення освітньої

системи світового рівня в Сінгапурі досліджують Т. Алішева, А. Гільмутдінова, А. Жук, М. Писаревський, О. Сергієнко.

Аналіз наукової літератури свідчить, що особливості професійної підготовки вчителів у Сінгапурі висвітлено недостатньо, що й складає мету нашої статті.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна освіта Сінгапуру є на сьогодні однією з визнаних світових лідерів. Вона, з одного боку, ґрунтується на традиційних національних засадах, а з іншого, – орієнтована на міжнародний ринок праці, підготовку фахівців світового рівня. Професія вчителя в Сінгапурі є однією з найпрестижніших і популярних, підтримується Міністерством освіти, яке глибоко усвідомлює роль учителів у навчанні й вихованні нового покоління, з інноваційним світоглядом, конкурентоспроможного на світовому освітньому ринку праці.

Єдиним навчальним закладом для підготовки вчителів у Сінгапурі до 1973 року був Педагогічний коледж (Teachers' Training College), заснований у 1950 році, у якому проводилися сертифіковані курси в галузі освіти. У зв'язку з державною політикою Сінгапуру щодо реєстрації вчителів у Міністерстві освіти, формалізували вимоги до сертифікації. Створений у 1973 році Інститут освіти (Institute of Education (IE)) взяв на себе функції, що раніше виконувалися Педагогічним коледжем. За твердженням тогочасного Міністра освіти Лі Чіау Менг зазначені функції полягали у: забезпеченні підготовки кандидатів для подальшої викладацької діяльності; проведенні курсів для практикуючих вчителів із метою поглиблення та збагачення їх знань, розширення можливостей їхнього кар'єрного зростання; проведення педагогічних і освітніх досліджень (Singapore. Parliament. Parliamentary debates: Official report, 1973).

В Інституті освіти (IE) підготовка фахівців здійснювалася за двома програмами, після закінчення яких студенти-стажери отримували Сертифікат у галузі освіти (2 роки очного навчання) та Диплом в галузі освіти (1 рік заочного навчання). З метою вирішення проблеми браку кваліфікованих учителів того часу, в Інституті освіти (IE) було започатковано програму з урахуванням неповного робочого часу. Вона забезпечувала отримання Сертифікату в галузі освіти (3 роки навчання) і Диплому в галузі освіти (18 місяців навчання). Слухачі програми зараховувалися в

школу на постійну роботу, поєднуючи викладання та навчання (Shen, 1972).

Із метою підготовки вчителів для дітей з особливими потребами, а також для надзвичайно обдарованих дітей у 1982 році Інститут освіти (IE) відкрив Департамент освіти. У 1984 році Міністерство освіти Сінгапуру в структурі Інституту освіти створило Коледж фізичного виховання (College of Physical Education (CPE) як автономну одиницю. Його випускники отримували диплом із фізичного виховання з правом викладання в середніх школах і молодших коледжах (Tan, 1984).

Згідно з національною освітньою політикою, яка спрямовувалася на забезпечення якості вищої і педагогічної освіти, уряд у 1991 році прийняв рішення щодо об'єднання Інституту освіти і Коледжу фізичного виховання (CPE) для створення Національного інституту освіти (NIE) – єдиного в країні спеціалізованого закладу освіти з підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів.

Діяльність Національного інституту освіти спрямовується на підготовку фахівців, орієнтованих на подальше кар'єрне зростання. Стратегічними цілями Національного інституту освіти є: отримання вчителями і керівниками шкіл професійних знань, компетенцій щодо викладання й управління освітніми програмами; надання академічних програм на всіх рівнях освіти; здійснення та підтримка наукових досліджень у галузі педагогічної освіти; сприяння безперервній освіті та підвищенню кваліфікації для задоволення освітніх потреб (Educational reform in Singapore: from quantity to quality, 2019).

Відповідно здійснюється підготовка вчителів, здатних здійснювати навчання на основі визначених у Сінгапурі «Компетенцій ХХІ століття». В основу системи компетенцій покладено ядро цінностей: повага; відповідальність; чесність; гнучкість; гармонійність. На цінностях вибудовуються соціальні та емоційні навички: самосвідомість; самоврядування; соціальна свідомість. На базі навичок і цінностей народжуються нові вміння: громадянська грамотність, глобальна поінформованість і міжкультурні навички; критичне мислення і винахідливість; комунікація, співробітництво та інформаційні навички.

Незважаючи на те, що Національний інститут освіти (NIE) є автономним закладом, він підпорядковується Міністерству освіти

Сінгапуру. Міністерство освіти наймає вчителів, а Національний інститут освіти (NIE) їх навчає. Держава укладає з майбутніми педагогами контракт, за умовами якого вони зобов'язуються працювати в школі протягом трьох років після закінчення інституту. Інакше випускники повинні відшкодувати державі всі витрати на їх навчання.

Варто наголосити, що система відбору абітурієнтів досить складна, але це гарантує, що педагогами стають дійсно кваліфіковані спеціалісти. Майбутніх учителів відбирають із першої третини випускників середньої школи. При цьому щороку Сінгапур обчислює необхідну кількість учителів і відкриває саме стільки місць у навчальних програмах.

Кандидат, який вирішив стати вчителем повинен пройти стажування у межах школи протягом п'яти тижнів, працюючи помічником вчителя або рядовим адміністратором. За умови позитивної оцінки директора школи і вчителя потенційний кандидат потрапляє до першого відбору, який передбачає оцінювання їхнього резюме (Redpath, 2008, р. 3-5). При цьому мінімальними кваліфікаційними вимогами передбачається, що заявник повинен мати верхній 30% рейтинг успішності у своїй віковій групі; відповідно до напрямку бажаної педагогічної діяльності доуніверситетську або вищу освіту, а також має довести свій інтерес до дітей, викладання і учительської професії. Варто констатувати, що перевага надається кандидатам із вищою освітою у сфері передбачуваної спеціалізації. На другому етапі відбору кандидат проходить функціональні тести і оцінку грамотності. На третьому – група з трьох експертів проводить інтерв'ю, у ході якого оцінюються психологічні установки й особистісні якості кандидата. Четвертий етап відбору реалізується у процесі навчання в Національному інституті освіти, де успіхи майбутніх учителів контролюються під час первинної підготовки. Кандидати, які не відповідають стандартам, відраховуються з освітньої програми (Дурнева, 2014, с. 18).

Термін навчання в Національному інституті освіти (NIE) складає один рік для отримання спеціалізації та три роки – для диплома бакалавра.

Підготовка майбутніх учителів у Національному інституті освіти (NIE) здійснюється за трьома різними початковими педагогічними програмами, що дозволяє абітурієнтам здобути

кваліфікацію (або сертифікацію) для праці в сінгапурських школах, а саме:

- диплом з освіти (Diploma in Education. Dip Ed);
- диплом після закінчення аспірантури в галузі освіти (Postgraduate Diploma in Education. PGDE);
- бакалавр мистецтв / науки (освіти) (Bachelor of Arts/Science (Education) BA [Ed]/ BSc [Ed]). Особи, які не можуть претендувати на програму BA [Ed]/ BSc [Ed] зі своїми «A-Level», можуть бути найняті Міністерством освіти як учителі без кваліфікаційного рівня, з фінансуванням для проходження педагогічної програми та здобуття «Диплому з освіти» в Національному інституті освіти (NIE) (Singapore Ministry of education, 2018).

Програми, запропоновані в Національному інституті освіти (NIE), містять основні компоненти навчання з таким розподілом: навчальні дослідження (20 %); предметні дисципліни (50 %); навчальна практика (25 %); підвищення рівня мови та навички академічного дискурсу (5 %) (Котун, 2018, с. 79). Навчання проводиться за чотирма мовними напрямками: китайська, малайська, тамільська та англійська. Під час навчання студенти-вчителі отримують щомісячну стипендію, що дорівнює 60% від початкової зарплати вчителя.

У системі професійної підготовки вчителів важлива роль належить педагогічній практиці, яка спрямована на закріплення та реалізацію в спеціально створених умовах набутих студентами фахових компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності. Педагогічна практика (практикум) у Сінгапурі є обов'язковим компонентом процесу фахової підготовки майбутніх педагогів, важливим етапом їхнього професійного зростання. Педагогічна практика (практикум) забезпечує інтеграцію теоретичних знань і практичних умінь студентів-викладачів; сприяє розумінню ролі вчителя в навчально-виховному процесі, предметних завдань і цілей; філософії курікулуму Сінгапуру (навчальних програм).

Компонент педагогічної практики становить близько 20 % від загальної кількості програмного компоненту (або 22 тижні) чотирирічної програми бакалаврату та близько 35 % (або 10 тижнів) 16-місячної програми післядипломної освіти.

Студентів, які проходять педагогічну практику в Сінгапурі, називають «студентами-викладачами».

Набуття досвіду роботи в школі розпочинається після закінчення першого курсу навчання в Національному інституті освіти (NIE). На першому тижні навчання відбувається в початковій школі, на другому – у середній школі. Студенти-викладачі спостерігають за освітнім процесом, а отримані результати використовуються для виконання курсових робіт.

Перший етап педагогічної практики визначається як допоміжне навчання, де студенти виконують обов'язки асистента вчителя, і складається з п'яти тижнів на рік, що надає їм можливість спостерігати за заняттями, які проводять викладачі. Це допомагає студентам отримати практичний досвід роботи, здобути певні навички планування уроків, підготовки навчально-методичного забезпечення та організації взаємодії з учнями.

Протягом усього періоду проходження практики студенти-викладачі пишуть щотижневі роздуми щодо організації й проведення навчання, шляхів досягнення успішності учнів, їхнього емоційного, інтелектуального, культурного розвитку тощо, які подаються керівнику факультету Національного інституту освіти (NIE).

Другий етап педагогічної практики є практикою викладання, яка як для чотирьохрічної програми бакалаврату, так і 16-місячної програм післядипломної освіти триває 10 тижнів. Основною метою цього заключного практикуму є набуття студентами-викладачами викладацьких компетенцій, необхідних для планування, викладання уроків, ефективного управління аудиторією та виконання інших функціональних обов'язків учителя (проведення спільної навчальної діяльності, відвідування зустрічей, участь у шкільних заходах тощо).

У період проходження практики обов'язковим є створення електронного портфоліо викладання та навчання (e-portfolio). Електронне портфоліо – це електронна колекція досягнень студентів-викладачів щодо їхніх навчальних досягнень; особистісно-методичних розробок; програми особистісного і професійного розвитку.

Після закінчення навчання всім учителям-початківцям надається вступна підтримка за відповідними програмами Міністерства освіти Сінгапуру, призначена для їхньої адаптації

до змісту навчання та потреб шкіл. Практично всі вчителі-початківці (99 %) задіяні в офіційних вступних програмах, що допомагає їм пристосуватися до нових умов професійної діяльності. Водночас сінгапурський учитель протягом своєї професійної кар'єри регулярно повертається до Національного інституту освіти (NIE) на курси підвищення кваліфікації з метою отримання додаткової освіти згідно з особистісними і професійними потребами.

Висновки. Отже, особливостями підготовки вчителів у Сінгапурі є: визнання підготовки майбутніх вчителів пріоритетним напрямом внутрішньої державної політики; усвідомлення ключової ролі вчителя у формуванні людського капіталу країни; врахування основних складових успіху в професії вчителя – первинний відбір, навчання, що відповідає вмінням, знанням і характеру майбутнього вчителя; підготовка за різними початковими педагогічними програмами, що дозволяє абітурієнтам отримати кваліфікацію (або сертифікацію) для роботи в сінгапурських школах; організація та проведення практики в спеціально створених умовах для набуття студентами фахових компетенцій, необхідних для майбутньої професійної діяльності; надання вступної підтримки вчителям-початківцям за відповідними програмами Міністерства освіти Сінгапуру.

Перспективою подальших пошуків є порівняння сінгапурського та вітчизняного досвідів із метою збагачення педагогічної науки України новими ідеями, які сприятимуть модернізації та трансформації системи неперервної педагогічної освіти України.

Список використаної літератури

- Алишев, Т. Б. (2010). Опыт Сингапура: создание образовательной системы мирового уровня. *Вопросы образования*, 4, 227-246.
- Дурнева, Е. Е. (2014). Современные требования к подготовке преподавателей высшей школы: Россия, США, Великобритания, Австралия, Сингапур. *Международный журнал экспериментального образования*, 1, 16-18.
- Котун, К. В. (2018). *Особливості педагогічної освіти в Японії та Сінгапурі*. Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ.
- Educational reform in Singapore: from quantity to quality*. (2008). Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/44838936>
- Hyun Swee Keith. (1973). *Singapore. Parliament. Parliamentary debates: Official report. Budget, Ministry of Education*. (RCLOS 328.5957 SIN). Singapore: Government Printer.
- Redpath, J. (2008). *Report on the Singapore group visit*. Retrieved from https://www.ltscotland.org.uk/Images/JohnRedpathFR_tcm4-555580.doc.
- Singapore Ministry of education. (2018). *Education System*. Retrieved from [https://www.moe.gov.sg/education/education system](https://www.moe.gov.sg/education/education%20system)

Maria Sotska

PECULIARITIES OF PROFESSIONAL TEACHER TRAINING: EXPERIENCE OF SINGAPORE

The paper highlights one of the main directions of the national policy of pedagogical education development in Singapore, which today is one of the most recognized world leaders. On the one hand, the professional training of teachers in Singapore is based on traditional national principles; on the other hand, it focuses on the international labor market, training of world-class experts. It is emphasized that it is essential to conscious the role of a teacher in the education and upbringing of a new generation, able to be competing in the world labor market. The historical aspect of the establishment of the National Institute of Education of Singapore as the only specialized educational institution for the training of highly skilled pedagogical staff is presented. The guarantee that the teachers become qualified specialists is provided by a comprehensive system of selection of candidates, which includes: internships within the school during five weeks; compliance with the qualification requirements; passing of functional tests and assessment of literacy and interviewing; receiving primary education at the National Institute of Education.

The training of future teachers is based on three different initial pedagogical programs that allow applicants to qualify (or certify) for work in Singaporean schools, taking into account the "Competences of the XXI Century" defined in Singapore. In the system of teacher training, an important role belongs to pedagogical practice, which is a compulsory component of the process of professional training of future teachers, and an important stage in their professional development. Upon graduation, all beginner teachers gain entrance support, in accordance with the relevant programs of the Ministry of Education of Singapore, and are designed to adapt them to the content of the training and the needs of the schools.

Keywords: Singapore, pedagogical education, professional training, teachers, National Institute of Education, initial pedagogical programs, pedagogical practice.

References

- Alishev, T. B. (2010). Opyt Singapura: sozdanie obrazovatelnoy sistemy mirovogo urovnya [Singapore experience: creation of a world level education system]. *Voprosy obrazovaniya*, 4, 227-246 [in Russian].
- Durneva, E. E. (2014). Sovremennye trebovaniya k podgotovke prepodavateley vysshey shkoly: Rossiia, SShA, Velikobritaniia, Avstraliia, Singapur [Modern requirements to the training of high school teachers: Russia, USA, Great Britain, Australia, Singapore]. *Mezhdunarodnyi zhurnal eksperimental'nogo obrazovaniya*, 1, 16-18 [in Russian].
- Kotun, K. V. (2018). Osoblyvosti Pedagogichnoi Osvity v Yaponii ta Sinhapuri [Features of pedagogical education in Japan and Singapore]. Mukachevo: Redaktsiino-Vydavnychiy Tsentr MDU [in Ukrainian].
- Educational reform in Singapore: from quantity to quality.* (2008). Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/44838936>
- Hyun Swee Keith. (1973). *Singapore. Parliament. Parliamentary debates: Official report. Budget, Ministry of Education.* (RCLOS 328.5957 SIN). Singapore: Government Printer.
- Redpath, J. (2008). *Report on the Singapore group visit.* Retrieved from https://www.ltscotland.org.uk/Images/JohnRedpathFR_tcm4-555580.doc.
- Singapore Ministry of education. (2018). *Education System.* Retrieved from [https://www.moe.gov.sg/education/education system](https://www.moe.gov.sg/education/education%20system)

Одержано 25.02.2019 р.